

Ministerie van Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Preventie, Jeugd en
Sancties**

Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
Afdeling Sanctie- en
Reclasseringsbeleid

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.justitie.nl

Ons kenmerk
5585315/09/DSP

Uw kenmerk
2080908300

Datum 10 februari 2009
Onderwerp Antwoorden Kamervragen inzake intimidatie van personeel in
gevangenissen en ontsnappingen

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 22 december 2008, deel ik u mede dat de vragen van het lid Van Velzen (SP) van uw Kamer over intimidatie van personeel in gevangenissen en ontsnappingen (ingezonden 19 december 2008) door mij worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Staatssecretaris van Justitie,

Antwoorden van de Staatssecretaris van Justitie op schriftelijke vragen van het lid Van Velzen (SP) over intimidatie van personeel in gevangenissen en ontsnappingen (ingezonden 19 december 2008, nr. 2080908300)

**Directoraat-Generaal
Preventie, Jeugd en
Sancties**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
Afdeling Sanctie- en
Reclasseringsbeleid

Vraag 1

Wat is uw reactie op het onderzoek en de signalen vanuit respectievelijk de gevangenis Almere Binnen en de Bijlmerbajes, waaruit blijkt dat er een afrekencultuur heerst, er laks wordt opgetreden tegen geweld en agressie tegen personeel en dat klachten hierover niet serieus worden genomen? 1)

Datum
10 februari 2009

Ons kenmerk
5585315/09/DSP

Antwoord 1

Ik neem het onderzoek en de signalen buitengewoon serieus. In mijn beantwoording van eerdere Kamervragen over de PI Amsterdam¹ heb ik de Kamer over de maatregelen aldaar geïnformeerd. Op zowel landelijk als lokaal niveau wordt veel geïnvesteerd om de door u genoemde problematiek te bestrijden. Op 8 september 2008 zond ik u een plan van aanpak met doelstellingen en maatregelen terzake. De implementatie daarvan vergt tijd, en is derhalve nog niet afgerond.

Vraag 2

Wat is er precies gebeurd na het verschijnen van het eindverslag van de Arbeidsinspectie en uw brief aan de Kamer van 8 september 2008? 2) Is het waar dat er sinds het versturen van deze brief nooit overleg is geweest tussen het ministerie en de vakbonden? Bent u van mening dat er sprake is van de vereiste voortvarende aanpak om deze problemen op te lossen? Heeft deze problematiek voldoende prioriteit? Waaruit blijkt dat?

Antwoord 2

Na het verschijnen van het eindverslag van de Arbeidsinspectie heb ik de Kamer het plan van aanpak terugdringen psychosociale arbeidsbelasting toegezonden. Aan dit plan van aanpak wordt nu uitvoering gegeven. Daarnaast hebben inrichtingen die van de Arbeidsinspectie een eis tot naleving hebben ontvangen, gehoor gegeven aan deze eis. De penitentiaire inrichtingen zijn op basis van de door hen ingediende plannen van aanpak verbeteringsmaatregelen aan het implementeren. Vanuit de leiding DJI vindt er monitoring plaats op voortgang. Bij na-inspectie op deze eis tot naleving heeft de Arbeidsinspectie geen aanleiding gezien tot verdere actie. Op 17 september en 26 november 2008 vond regulier overleg plaats tussen de hoofddirectie DJI en de vakbonden. Daarbij is echter het plan van aanpak niet aan de orde geweest. Het plan van aanpak is overigens mede gebaseerd op het eerder overeengekomen slotakkoord van de Branche Begeleidings Commissie.

Vraag 3

Bent u van mening dat het Plan van aanpak terugdringen psychosociale

---

¹ Kamerstukken II, 2007/08, Aanhangsel van de Handelingen nr. 3075

arbeidsbelasting 2) voldoende concreet is? Deelt u de mening dat het noodzakelijk is dat er meer concrete doelstellingen en daaraan gekoppelde termijnen gesteld moeten worden? Zo nee, waarom niet?

**Directoraat-Generaal
Preventie, Jeugd en
Sancties**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
Afdeling Sanctie- en
Reclasseringsbeleid

Antwoord 3

Het plan van aanpak geeft twee duidelijke doelstellingen, te weten:

1. Eind 2010 dienen ongewenste omgangsvormen door leidinggevendenden met 50% te zijn teruggebracht; ongewenste omgangsvormen door collega's met 30%;
2. Het percentage medewerkers dat regelmatig of structureel last heeft van stress als gevolg van werkdruk dient met 30% te dalen.

Deze doelstellingen zijn vervolgens verwerkt in een viertal thema's en per thema wordt aangegeven welke resultaten bereikt moeten worden. De resultaten van het plan van aanpak worden jaarlijks gemeten.

Datum
10 februari 2009

Ons kenmerk
5585315/09/DSP

Vraag 4

Wat is uw reactie op de indruk die in de praktijk bestaat 1) dat de situatie, alle rapporten, convenanten en gesprekken ten spijt, de afgelopen jaren nauwelijks is verbeterd, en dat de genomen maatregelen tegen intimidatie tot dusver niet helpen? Is er zelfs sprake van een stijging van de cijfers, zoals blijkt uit het onderzoek en de signalen? 1)

Antwoord 4

De Arbeidsinspectie heeft alleen die inrichtingen bezocht die in eerdere metingen achterbleven in de aanpak van psychosociale arbeidsbelasting. Daardoor ontstaat een beeld dat niet gegeneraliseerd kan worden. Daarnaast kunnen de cijfers door het gebruik van verschillende onderzoeksmethoden niet met elkaar worden vergeleken.

Dat neemt niet weg dat verdere verbeteringen nodig zijn. Om die reden wordt het plan van aanpak psychosociale arbeidsbelasting nu uitgevoerd, waarbij door DJI strak wordt gestuurd op de implementatie.

Vraag 5

Zijn er voldoende waarborgen voor gevangenispersoneel om op een veilige en beschermde wijze misstanden bij de leidinggevendenden aan de orde te stellen? Wordt er voldoende naar het personeel geluisterd, wanneer vanaf de werkvloer signalen komen dat er angst bestaat en er vooral een zwijgcultuur heerst?

Antwoord 5

De medewerker dient een misstand in eerste instantie te melden bij direct of naast hogere leidinggevende. Indien hij ervoor kiest om de misstand niet bij de leidinggevende te melden kan hij terecht bij de contactpersoon integriteit van zijn inrichting, bij de centrale vertrouwenspersoon van DJI. Wanneer een melder meent niet veilig binnen de eigen organisatie een misstand te kunnen melden, kan deze zich wenden tot de departementale vertrouwenspersoon of gebruik maken van de rijksbrede klokkenluiderregeling.

Vraag 6

Klopt de bewering dat de gedetineerde die vorige week ontsnapte uit de Bijlmerbajes 3) hulp van binnenuit heeft gehad? 4) Wordt naar deze

mogelijkheid onderzoek verricht vanwege het bericht dat de ontsnapte gedetineerde gebruik heeft gemaakt van hulpmiddelen, zoals schoenen waarmee deze aan de muur bleef kleven, welke zonder hulp van binnenuit niet de gevangenis in zouden kunnen zijn gekomen? Is het onderzoek naar de ontsnapping inmiddels afgerond? Zo ja, wat is daaruit gekomen? Zo neen, wanneer zal het onderzoek naar verwachting worden afgerond?

**Directoraat-Generaal
Preventie, Jeugd en
Sancties**
Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
Afdeling Sanctie- en
Reclasseringsbeleid

Datum
10 februari 2009

Ons kenmerk
5585315/09/DSP

Antwoord 6

Uit het onderzoek is niet gebleken dat gedetineerde hulp van binnenuit heeft gehad. Dit is ook niet aannemelijk. De hulpmiddelen van de ontsnapte gedetineerde heeft de gedetineerde zelf vervaardigd door diverse materialen uit de inrichting te verzamelen. De gedetineerde van wie de ontsnappingspoging niet is gelukt, heeft duidelijk aangegeven waar deze materialen vandaan komen. Het gaat om materialen die in elk gebouw aanwezig zijn, zoals schroeven en steunen van boekenplanken.

Het interne onderzoek van de P.I. Amsterdam naar de ontsnapping is inmiddels afgerond. Het hoofdkantoor DJI legt op dit moment de laatste hand aan zijn onderzoek.

Vraag 7

Is het waar dat er op de luchtplaats, waar vandaan de ontsnapping plaatsvond, steeds minder personeel aanwezig is omdat deze in de loop der jaren grotendeels zijn vervangen door camera's? Kunt u een overzicht geven van het aantal aanwezige personen dat toezicht houdt op de luchtplaats van de afgelopen jaren? Ziet u een verband tussen de bezuinigingen van de afgelopen jaren, waardoor ook minder personeel aanwezig is, en deze (en mogelijk andere) ontsnapping(en)?
4)

Antwoord 7

Het is niet waar dat personeel op de luchtplaats is vervangen door camera's. De voorgeschreven postenbezetting ten aanzien van de luchtplaats in deze inrichting gaat al jaren uit van drie personeelsleden: twee op de luchtplaats zelf, de derde persoon staat bij de toegangsdeur van de luchtplaats en houdt visueel toezicht op zijn collega's en de luchtplaats.

Vraag 8

Hoeveel ontsnappingen of pogingen daartoe hebben de afgelopen jaren plaatsgevonden vanuit de Bijlmerbajes? Kunt u ook landelijke cijfers geven? Is het waar dat niet alle (pogingen tot) ontsnappingen openbaar zijn gemaakt? Is naar iedere (poging tot) ontsnapping steeds onderzoek verricht? Zo neen, waarom niet? Worden in alle gevallen de dagen dat men zich aan de straf heeft onttrokken bij de straf opgeteld of niet meegeteld voor de strafduur?

Antwoord 8

De afgelopen vijf jaar zijn er drie geslaagde ontvluchtingen geweest vanuit de Bijlmerbajes (twee in 2007, één in 2008). Landelijk zijn er in zowel 2007 als 2008 vier geslaagde ontvluchtingen geweest. Alle (pogingen tot) ontvluchtingen

worden via een melding bijzonder voorval gemeld aan het hoofdkantoor van de DJI.

Niet alle (pogingen tot) ontsnappingen worden openbaar gemaakt, met het oog op de orde en veiligheid in de inrichtingen. Iedere (poging tot) ontvluchting wordt geëvalueerd en leidt zonodig (materiële of personele) maatregelen. Wanneer een gedetineerde zich onttrekt aan zijn detentie, worden de dagen vanaf dat moment tot het moment van aanhouding niet geteld als uitgezeten straf.

**Directoraat-Generaal
Preventie, Jeugd en
Sancties**

Directie Sanctie- en
Preventiebeleid
Afdeling Sanctie- en
Reclasseringsbeleid

Datum

10 februari 2009

Ons kenmerk

5585315/09/DSP

1) 'Personeel gevangenis voelt zich bedreigd door leiding', de Volkskrant 18 december 2008,

http://www.volkskrant.nl/binnenland/article1110544.ece/Personeel_gevangenis_voelt_zich_bedreigd_door_leiding

2) Kamerstuk 24 587, nr. 300, vergaderjaar 2007-2008,

3)

http://www.volkskrant.nl/binnenland/article1107420.ece/Gevangene_ontsnapt_uit_Bijlmerbajes

4) <http://web.at5.nl/achtergrond/2008/12/16/blauw-ontsnappen-uit-de-bijlmerbajes/>